

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

СумДПУ імені А.С. Макаренка

проф. Ю.О. Лянной

«15» березня 2021 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ТЕОРІЇ І ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітнього ступеня бакалавра
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 232 СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Розглянута на засіданні

Приймальної комісії

«15» березня 2021 р.

Протокол № 7

Програма фахового вступного випробування з «Теорії і технологій соціальної допомоги» для вступу на навчання для здобуття ступеня Бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення.

Ухвалено на засіданні кафедри соціальної роботи
і менеджменту соціокультурної діяльності
від 26 лютого 2020 р. протокол № 9

Завідувач кафедри соціальної роботи
і менеджменту соціокультурної діяльності
к.п.н., доцент

А.О. Полянничко

Голова фахової атестаційної комісії
к.п.н., доцент

А.О. Полянничко

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування з
ТЕОРІЇ І ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ
для вступу на І курс зі скороченим терміном навчання 2 роки 10 місяців,
II курс з нормативним терміном навчання 2 роки 10 місяців,
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Форма фахового вступного випробування – УСНИЙ ІСПИТ.

Згідно з Конституцією України, основним напрямом державотворення повинна стати прискорена розбудова атрибуту соціальності держави, що пов'язана з цінностями культури на індивідуальному і груповому рівні та державним патерналізмом. У такому вимірі активна та ефективна соціальна політика держави, в структурі якої соціальна робота займає важливе місце, оскільки відіграє роль одного з потужних виконавчих механізмів, повинна стати міцним підґрунтям всебічного, інноваційного, соціального розвитку країни, підставою для будівництва соціальної держави з конкурентоспроможною соціально орієнтованою ринковою економікою, здатною забезпечити людський розвиток, гідний рівень і якість життя громадян.

За таких умов підготовка спеціалістів з соціальної допомоги є вимогою часу. Саме бакалаври соціального забезпечення розгортають практичну діяльність, що спрямована на зменшення напруження, подолання соціальних проблем людей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра, освітнього ступеня бакалавра, укладена відповідно до основних тенденцій розвитку сучасної соціальної роботи та соціальної політики в Україні і світі; змісту стандарту вищої освіти за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення.

Метою вступного випробування є оцінка засвоєння абітурієнтами теоретичних основ соціальної допомоги різним категоріям населення, розуміння витоків професії соціального працівника та сучасних соціальних доктрин, форм, методів і принципів соціальної допомоги у контексті усвідомлення їх зв'язку з минулим.

Абітурієнти повинні продемонструвати **знання:**

- основних теоретичних підходів до процесу здійснення соціальної допомоги;
- основних парадигм вітчизняної соціальної допомоги;
- особливостей процесу становлення та історичного розвитку суспільної допомоги в Україні і закордоном;
- актуальної проблематики історичного досвіду, історичних моделей соціальної допомоги, яка склалася в Україні протягом віків;
- основних парадигм, соціальних програм і концепцій у межах їх історичного становлення і розвитку;

уміння:

- розуміти і використовувати в соціальній роботі основні теоретичні положення;
- здобувати наукові знання про нові підходи щодо надання соціальної допомоги;
- шляхом аналізу історичного досвіду виокремлювати детермінанти соціальної допомоги;
- визначати основні напрями соціальної політики держави;
- прогнозувати соціальну ситуацію сьогодення.

До вступного випробування пропонується 30 білетів. Кожен білет містить 3 питання.

Вступний іспит (усний), як правило проводиться в такій послідовності:

- підготовка відповіді на запитання білету (до 40 хв.);
- відповідь студента (до 10 хв.);
- відповіді на запитання комісії (10 хв.).

Програма має перелік рекомендованої літератури для підготовки до складання вступного випробування.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

- Тема 1.** Соціальна робота у галузі наук про соціалізацію особистості.
- Тема 2.** Історичні аспекти виникнення та розвитку соціальної роботи в Україні та за кордоном.
- Тема 3.** Нормативно-правова база соціальної роботи в Україні.
- Тема 4.** Сфери призначення і застосування соціальної роботи: вихідні положення.
- Тема 5.** Закономірності та принципи теоретичної соціальної роботи.
- Тема 6.** Класифікація теоретичних моделей і методів соціальної роботи.
- Тема 7.** Місце технологій соціальної роботи в системі соціальних технологій.
- Тема 8.** Характеристика професійної діяльності у соціальній роботі.
- Тема 9.** Особливості управління та менеджменту у соціальній роботі.
- Тема 10.** Мікрорівень практики соціальної роботи – індивідуальна соціальна робота.
- Тема 11.** Соціальна робота з групою – мезорівень практики.
- Тема 12.** Макрорівень практики соціальної роботи: робота з громадами та вплив на соціальну політику.
- Тема 13.** Система соціального обслуговування і соціальних служб в Україні.
- Тема 14.** Організація соціальної роботи в системі освіти.
- Тема 15.** Соціальна робота в соціальних закладах територіальної громади.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Адаптація дітей-сиріт до установ інтернатного типу.
2. Аналіз провідних методів, що використовуються у процесі соціально-педагогічної профілактики.
3. Взаємозв'язок понять «методи соціальної роботи», «технології соціальної роботи», «форми соціальної роботи».
4. Взаємозв'язок соціальної роботи з іншими науками.
5. Взаємозв'язок теорії і практики соціальної роботи.
6. Визначення і суть соціальної роботи з групою.
7. Вплив соціальної роботи на розвиток суспільних явищ, процесів, відносин.
8. Загальні технології соціальної роботи. Особливості застосування загальних технологій у соціальній роботі.
9. Застосування методів соціальної діагностики у соціальній роботі.
10. Індивідуальна програма реабілітації.
11. Історичні тенденції розвитку системи соціальних служб і виконавців за кордоном.
12. Класифікація методів соціальної роботи.
13. Класифікація соціальних технологій.
14. Класифікація технологій у соціальній роботі.
15. Консультування як метод соціальної допомоги.
16. Медична, соціально-середовищна, професійно-трудова та психолого-педагогічна реабілітація.
17. Мета, завдання та зміст соціальної роботи у школі.
18. Метод арт-терапії та його різновиди у соціально-педагогічній діяльності.
19. Методи організації соціально-педагогічної діяльності.
20. Методи соціальної адаптації.
21. Методи соціальної адаптації.
22. Методи соціальної експертизи.
23. Методи соціальної реабілітації.
24. Міждисциплінарні технології і методика соціальної роботи.
25. Місце недержавних організацій у соціальній роботі.
26. Моніторинг соціальних проектів як технологія комплексного наукового супроводу проектів впровадження соціальної роботи.
27. Нормативно-правові основи соціальної роботи в Україні: закони і підзаконні акти.
28. Нормативно-правові основи соціальної роботи в Україні: законодавчі акти.
29. Об'єкт та предмет соціальної роботи як науки.

30. Організаційно-управлінські закономірності соціальної роботи.
31. Організація роботи у групи.
32. Організація роботи шкільної соціально-психологічної служби.
33. Організація соціальної допомоги в античному світі.
34. Основні моделі соціального забезпечення та соціальної підтримки населення в Україні.
35. Основні моделі соціальної роботи з групою (терапевтична групова робота, соціальна групова робота, самокерована групова робота).
36. Основні поняття соціальної роботи як науки.
37. Особливості діяльності державної служби зайнятості України.
38. Особливості діяльності територіальних центрів.
39. Оцінка як складова наукового супроводу впровадження соціальної роботи.
40. Перші методики професійної соціальної роботи довоєнного двадцятиліття (20–40 рр. ХХ ст.).
41. Поняття та принципи соціальної роботи як науки.
42. Практика соціальної допомоги в Київській Русі (X–XII століття).
43. Проектна діяльність у соціальній роботі.
44. Процес соціального консультивання.
45. Психологічні методи у наданні соціальної допомоги.
46. Психологічні та соціальні механізми соціалізації.
47. Система соціальної допомоги в Україні з ХІХ до початку ХХ ст.
48. Сімейна психотерапія, її особливості.
49. Сімейна терапія. Методи сімейної терапії.
50. Соціальна допомога, її види.
51. Соціальна політика України.
52. Соціальна профілактика як технологія соціальної роботи.
53. Соціальна робота в системі освіти.
54. Соціальна робота в системі охорони здоров'я.
55. Соціальна робота в сільській місцевості та великому місті.
56. Соціальна робота з безпритульними людьми.
57. Соціальна робота з безробітними людьми.
58. Соціальна робота з дітьми, які залишились без піклування батьків.
59. Соціальна робота з людьми похилого віку.
60. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин.
61. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом.
62. Соціальна робота з людьми, які зазнали насильства в сім'ї.
63. Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади.
64. Соціальна робота з проблемними сім'ями.

65. Соціальна робота з сім'ями військовослужбовців.
66. Соціальна робота у сфері культури.
67. Соціальна терапія у соціальній роботі.
68. Соціальне управління та менеджмент соціальної роботи.
69. Соціальний захист як складова практики соціальної роботи.
70. Соціальні послуги: основні форми та види.
71. Соціальні проблеми у процесі навчання
72. Соціальні служби для молоді в Україні.
73. Соціальні служби у закладах освіти.
74. Соціально-педагогічна модель соціальної роботи.
75. Соціально-педагогічний тренінг як інноваційна технологія роботи соціального педагога.
76. Соціально-психологічний тренінг у соціальній роботі.
77. Специфіка системи соціального обслуговування в Україні.
78. Становлення і розвиток професійної соціальної роботи (кінець XIX – початок XX ст.).
79. Становлення наукових основ соціальної роботи (методи, теорії, моделі).
80. Структура сфери надання соціальних послуг.
81. Структурні компоненти соціальної роботи як науки.
82. Сучасні методи індивідуальної соціальної роботи.
83. Технологізація соціальних процесів. Сутність технологічного підходу у сучасній соціальній діяльності.
84. Технологія соціальної адаптації у соціальній роботі.
85. Технологія соціальної експертизи.
86. Технологія соціально-педагогічної діяльності з вуличними категоріями клієнтів.
87. Типи та види соціальних технологій.
88. Типова технологія соціальної роботи як певний алгоритм діяльності. Основні етапи типової технології: підготовчий, етап безпосередньої реалізації методів втручання, підсумковий етап.
89. Характеристика соціальної політики в Україні.
90. Чинні міжнародні договори та документи: Загальна декларація прав людини (1948), Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Пакт про громадянські та політичні права. Конвенція про захист прав і основних свобод людини. Європейська соціальна хартія.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами усної відповіді на фаховому вступному випробуванні з «Теорії і технологій соціальної допомоги» для вступу на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів спеціальності 232 Соціальне забезпечення:

- 174 – 200 балів – виставляється вступникам, які в ході відповідей демонструють глибокі знання в обсязі вимог навчальних програм та основних компетенцій, посилаються на комплекс додаткових джерел: нормативно-правову базу, статистичні дані, сучасні наукові джерела, спеціальну літературу, досвід практичної діяльності. Характер відповіді носить дослідницький характер з визначенням об'єкта і предмета наукового аналізу, постановкою й аргументацією проблеми, формулюванням гіпотези, мети, завдань і шляхів їх розв'язання. Відповідь логічна, повна й систематизована;

- 139 – 173 балів – виставляється вступникам, які в повному обсязі володіють матеріалом на теоретичному і практичному рівнях, демонструють уміння застосовувати знання у типових ситуаціях професійної взаємодії, аналізувати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами. Відповідь характеризується логічністю й повнотою, проте у ній наявні певні неточності й деяка незавершеність;

- 100 – 138 балів – виставляється у разі демонстрації випускниками неповних відповідей, які в цілому розкривають поставлені питання. Достатнім є знання базового змісту навчального матеріалу щодо сутності й технологій соціальної роботи. У той же час, відповідь висвітлює відокремлені складові запропонованих у білеті питань та демонструє основні вміння щодо аналізу матеріалу, формулювання висновків, знаходження помилок та їх виправлення, застосування знань при виконанні завдань типу «за зразком». Відповідь недостатньо логічна й аргументована;

- 0 – 99 балів – виставляється за неправильну або неповну відповідь, яка свідчить про недостатнє знання вступником теоретичних і технологічних основ (змісту провідних категорій, процесів, базових взаємозв'язків тощо) соціальної роботи. Відповідь демонструє невміння логічно конструювати зміст, аргументувати його, аналізувати явища й факти а також виправляти власні помилки. *Іспит не складено, абітурієнт не допускається до подальшої участі у конкурсі.*

ЛІТЕРАТУРА

№ п/п	Назва видання
Базова література	
1.	Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Безпалько. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.
2.	Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи : [курс лекцій для студ. спец. : 010105 „Соціальна педагогіка”] / Р. Х. Вайнола. – К. : КМПУ ім. М. Б. Грінченка, 2008. – 152 с.
3.	Василькова Т. А. Социальная педагогика : [учебное пособие] / Т. А. Василькова, Ю. В. Василькова. – М. : КНОРУС, 2010. – 240 с.
4.	Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. – 240 с.
5.	Заверико Н. В. Соціальна педагогіка : навчальний посібник / Н. В. Заверико. – К. : Видавничий Дім „Слово” 2011. – 240 с.
6.	Зверева І. Д. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю в Україні: теорія і практика : [монографія] / І. Д. Зверева ; Київський університет ім. Т.Шевченка. – К. : Правда Ярославичів, 1998. – 394 с.
7.	Иванов А. В. Социальная педагогика : учебное пособие / А. В. Иванов [и др.] ; под общ. ред. проф. А. В. Иванова. – М. : Издательско-торговая корпорация „Дашков и К”. – 2010. – 424 с.
8.	Капська А. Й. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи : (модульний курс дистанційного навчання) / [А.Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола] ; за заг. ред. А. Й. Капської. – К., 2002. – 164 с.
9.	Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю : навчально-методичний посібник /А. Й. Капська. – К. : УДЦССМ, 2001. – 220 с.
10.	Мардахаев Л. В. Социальная педагогика : учебник / Л. В. Мардахаев. – М. : Гардарики, 2006. – 269 с.
11.	Мудрик А. В. Социальная педагогика : [учебное пособие для студентов педагогических вузов] / А. В. Мудрик ; под ред. В. А. Слостенина. – М. : Академия, 1999. – 184 с.

12.	Мустаева Ф. А. Основы социальной педагогики : учебник [для студентов высших педагогических учебных заведений] / Ф. А. Мустаева. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Академический проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2002. – 416 с.
13.	Овчарова Р. В. Справочная книга социального педагога / Р. В. Овчарова. – М. : ТЦ Сфера, 2002. – 480 с.
14.	Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики : [навчальний посібник] : у 2-х ч. Ч. 1 / І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський, Ж. В. Петрочко. – К. : Кожній дитині, 2010. – 228 с.
15.	Олиференко Л. Я. Социально-педагогическая поддержка детей группы риска : учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Л. Я. Олиференко, Т. И. Шульга, И. Ф. Дементьева. – М. : Издательский центр „Академия”, 2002. – 256 с.
16.	Петрочко Ж. В. Дитина у складних життєвих обставинах: соціально-педагогічне забезпечення прав : монографія / Ж. В. Петрочко. – Рівне : Видавець О. Зень, 2010. – 368 с.
17.	Сорочинська В.Є. Організаційна робота соціального педагога: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 198 с.
18.	Соціальна педагогіка. Підручник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с.
19.	Соціальна педагогіка: теорія і технології: Підручник / За ред. І.Д. Зверєвої – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с.
20.	Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
21.	Теорії і методи соціальної роботи: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
22.	Технології соціально-педагогічної роботи: Навчальний посібник / За заг. ред. А.Й. Капської. – К., 2000. – 372 с.
23.	Тюптя Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
24.	Харченко С.Я., Краснова Н.П., Харченко Л.П. Соціально-педагогічні технології: Навчально-методичний посібник для студентів університету. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 447 с.
25.	Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с.

Додаткова література

1.	Актуальні аспекти соціально-правового захисту молоді в сучасній Україні: Навчальний посібник для студентів, соціальних педагогів, соціальних працівників та керівників закладів соціально-педагогічного спрямування / За ред. О.М. Полякової. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2008. – 252 с.
2.	Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть: Монографія / Соціальна робота. Кн. I. – К.: УДЦССМ, 2001. – 344 с.
3.	Алешина Ю.Э. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – 2-е. изд.– М.: Независимая фирма «Класс», 2004. – 208 с.
4.	Артюшкіна Л.М., Поляничко А.О. Сирітство в Україні як соціально-педагогічна проблема (соціально-правовий аспект): Монографія. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2002. – 268 с.
5.	Артюшкіна Л.М. Соціальний педагог школи: теорія та практика роботи: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2004. – 124 с.
6.	Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді : теоретико-методичні основи : [монографія] / О. В. Безпалько. – К. : Науковий світ, 2006. – 363 с.
7.	Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 176 с.
8.	Васьківська С.В. Соціально-психологічний супровід клієнтів (Технологія ведення консультативного діалогу). – К.: Главник, 2006. – 128 с.
9.	Воспитание трудного ребенка: Дети с девиантным поведением: Учеб.-метод. пособие / Под. ред. М.И. Рожкова. – М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2003. – 240 с.
10.	Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінол.-понятійн. слов. / М.Ф. Головатий, М.Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.
11.	Гнездилов А.В. Авторская сказкотерапия. Дым старинного камина (сказки доктора Балугина). – СПб.: Речь, 2004. – 292 с.
12.	Дети группы риска в общеобразовательной школе / Под ред. С.В. Титовой. – СПб.: Питер, 2008. – 240 с.
13.	Довідник соціально орієнтованих організацій та установ Сумщини. – Суми, 2004. – 212 с.

14.	Документація в соціальній роботі / Упоряд.: К. Шендеровський, І. Ткач. – К.: Главник, 2006. – 112 с.
15.	Зайнятість молоді з функціональними обмеженнями / О.О. Яременко, К.П. Бондарчук, Н.М. Комарова та ін. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. – 139 с.
16.	Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: Навч.-метод. комплекс / Автор.-упоряд.: О.В. Безпалько, І.Д. Зверева, З.П. Кияниця, В.О. Кузьмінський та інші / За заг. ред.: І.Д. Зверевої, Ж.В. Петрочко. – К.: Фенікс, 2007. – 528 с.
17.	Кочубей А., Умарова Н. Визит в семью, или практика работы с семьями: Учеб. пособие. – Псков: ПЛИПКРО, 2002. – 118 с.
18.	Комплексна допомога бездоглядним та безпритульним дітям : методичний посібник / [О. В. Безпалько, Л. П. Гурковська, Т. В. Журавель та ін.] ; за ред.: І. Д. Зверевої, Ж. В. Петрочко. – К. : Видавничий дім „Калита”, 2010. – 376 с.
19.	Лукашевич М.П. Соціалізація. Виховні механізми і технології: Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 112 с.
20.	Матюшкин А.М. Загадки одаренности: Пробл. практ. диагностики. – М.: Школа-Пресс, 1993. – 128 с.
21.	Методика и технологии работы социального педагога: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Б.Н. Алмазов, М.А. Беляева, Н.Н. Бессонова и др.; Под. ред. М.А. Галагузовой, Л.В. Мардахаева. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 192 с.
22.	Москаленко В.В. Психологія соціального впливу: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
23.	Мустаева Ф.А. Основы социальной педагогики: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Академический проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2002. – 416 с.
24.	Мюллендер О., Уорд Д. Самокерована групова робота / Серія «Соціальна робота». – Амстердам-Київ, 1996. – 176 с.
25.	Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования. – СПб.: Питер, 2001. – 464 с.
26.	Немов Р.С. Психологическое консультирование: Учебное пособие для студ. вузов. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 528 с.

27.	Овчарова Р.В. Справочная книга социального педагога. – М.: ТЦ «Сфера», 2001. – 480 с.
28.	Оржеховська В.М. Профілактика правопорушення серед неповнолітніх: Навч.-метод. посібник. – К., 1996. – 352 с.
29.	Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учеб. пособие для студ. вузов. – М.: ТЦ «Сфера», 2002. – 512 с.
30.	Основы социальной работы: Учебник / Отв. ред. П.Д. Павленок. – М.: Инфра-М, 1997. – 395 с.
31.	Професія соціальний педагог: Навчальний посібник / За заг. ред. К. Шендеровського, І. Ткач. – К.: Главник, 2006. – 112 с.
32.	Психология социальной работы / О.Н. Александрова, О.Н. Боголюбова, Н.Л. Васильева и др.; Под общей ред. М.А. Гулиной. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с.
33.	Психологія сім'ї / Поліщук В.М., Ільїна В.М., Поліщук С.А. та ін. За заг. ред. В.М. Поліщука. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 239 с.
34.	Психотерапия / Под. ред. Б.Д. Карвасарского. – СПб: Издательство «Питер», 2000. – 544 с.
35.	Рудестам К. Групповая психотерапия: Психокоррекционные группы: теория и практика. – М.: Прогресс, 1990.
36.	Рудь М.В. Соціально-педагогічна робота в загальноосвітній школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 254 с.
37.	Сахакиан У.С. Техники консультирования и психотерапии. Тексты / Ред. и сост. У.С. Сахакиан. Пер. с англ. – М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 624 с.
38.	Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника: ролевой подход. – Винница: Глобус-пресс, 2006. – 408 с.
39.	Сирота Н.А., Ялтонский В.М., Хажилина И.И., Видерман Н.С. Профилактика наркомании у подростков: от теории к практике. – М.: Генезис, 2001. – 216 с.
40.	Социальные технологии в современном мире / Под ред. В.Н. Иванова. – М.: Нижний Новгород, 1996. – 193 с.
41.	Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.

42.	Соціальна реабілітація неповнолітніх, які повернулися з місць позбавлення волі, у соціальних службах для молоді: Збірник науково-методичних матеріалів для працівників соціальних служб для молоді / Упорядник З.Г. Зайцева. – К.: А.Л.Д., 1995. – 64 с.
43.	Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
44.	Соціальна робота з неповнолітніми, які перебувають у місцях позбавлення волі / За ред. Синьова В.М. – К., 2003. – 222 с.
45.	Соціальна робота. Короткий енциклопедичний словник: Навчальний посібник. Книга IV. – К.: ДЦССМ, 2002. – 536 с.
46.	Соціальна робота: Навчальний посібник. Книга II. – К.: ДЦССМ, 2002. – 440 с.
47.	Соціальний супровід сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах: Метод. посіб. / Зверева І., Кузьмінський В., Петрочко Ж. та ін. – К.: ДЦССДМ, 2006. – 84 с.
48.	Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями: Навчально-методичний посібник для соціальних працівників і соціальних педагогів / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 168 с.
49.	Сташків Б.І. Право соціального обслуговування: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 567 с.
50.	Технологія консультування / С. Васьківська. – К.: Главник, 2005. – 96 с.
51.	Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування) / С.Д. Максименко, М.М. Заброцький. – Главник, 2005. – 112 с.
52.	Ткач Р.М. Основы психологической помощи: пять правил успешной консультации: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2006. – 116 с.
53.	Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю: Навч. посібник. – К.: ДЦССМ, 2002. – 132 с.
54.	Форми і методи соціальної роботи в системі центрів соціальних служб для молоді / За заг. ред. С.В. Толстоухової, І.М. Пінчук. – К.: УДЦССМ, 2000. – 128 с.
55.	Хажиліна І.І. Профілактика наркоманії: моделі, тренінги, сценарії. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 228 с.

56.	Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція: Навчальний посібник. Модульно-рейтинговий курс. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 544 с.
57.	Шакурова М.В. Методика и технологии работы социального педагога: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 272 с.
58.	Шендеровський К. Моніторинг в соціальній роботі. – К.: Главник, 2006. – 144 с.